

YUCOM

Komitet pravika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.yu

Human Rights and Democracy Violation Early Warning *Weekly Newsletter* No. 9

Izbori u Srbiji: Problemi nisu rešeni, nove šanse na vidiku

Izbori održani dana 11. maja 2008 godine – od strane većine partija koje su na njima učestvovala ali i od svih važnijih aktera i posmatrača u zemlji i inostranstvu ocenjeni kao izbori od odlučujuće važnosti za budućnost Srbije - nisu doneli mnogo promena na ionako komplikovanoj srpskoj političkoj sceni. Ono za šta se euforično tvrdi da predstavlja "istorijsku pobjedu evropske Srbije" je samo delimično tačno: dve partije koje otvoreno podržavaju pristupanje Srbije Evropskoj uniji¹ su uspele da osvoje 43.9%² glasova, dok je suprotni blok kojeg čine **Koštuničina Demokratska stranka Srbije (DSS)**, **Šešeljeva Srpska radikalna stranka (SRS)** i **Miloševićeva Socijalistička partija Srbije (SPS)** osvojio 48.3%, što pokazuje da je srpsko glasačko telo podeljeno na gotovo simetrične polovine. Ovaj ishod dovodi političku situaciju u zemlji do pat-pozicije, što postaje posebno upadljivo kad se analiziraju mogućnosti da se formira sposobna vlada.

To, međutim, ne umanjuje ogromni značaj relativne pobjede *Demokratske stranke*. Zbog toga je odluka EU da Srbiji na potpisivanje ponudi *Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP)* uprkos činjenici da Beograd nije ispunio krupne međunarodne obaveze – među kojima je najznačajnija puna saradnja sa Haškim Tribunalom) – može predstavljati prekretnicu: u situaciji u kojoj se politička Srbija smešta u evropski kontekst otvaraju se nove mogućnosti koje predsednik **Boris Tadić** ne sme da propusti. Međutim, njegove ruke su vezane: najviše činjenicom da DS, LDP i stranke nacionalnih manjina nemaju neophodnu većinu od 126 poslanika, a delimično i zbog njegovog ličnog animoziteta prema LDP-u i njegovom lideru **Čedomiru Jovanoviću**, **Tadić** je prisiljen da traži partnere na drugom mestu. Još tokom izborne kampanje čule su se glasine (ili bolje:

¹ *Liberalno demokratska partija (LDP)* je jedina parlamentarna stranka koja se beskompromisno zalaže za Evropu kao koherentni sistem vrednosti pre nego za Evropu kao instrument kojim se popravljaju životni standardi stanovništva. Sa druge strane, bez obzira na njihovo koketiranje sa nacionalizmom (u vezi sa Kosovom) i njihove predstavnike u *Srpskoj akademiji nauka i umetnosti (SANU)* i ostalim ksenofobičnim krugovima, kao i na njihove prominentne funkcionere koji su bili umešani u brojne korupcijske skandale, *Demokratska stranka (DS)* i dalje predstavlja glavni stožer evropske ideje u Srbiji.

² Glasovi koje su na izborima dobile partije nacionalnih manjina (njih oko 120.000 ili 3 %) mogu biti dodati na ukupni rezultat.

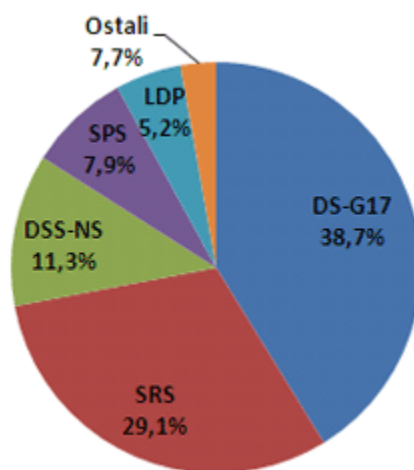

YUCOM

Komitet pravnika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.yu

informacije „procurele” iz obeveštenih krugova) o tome da su DS i SPS vodili pregovore o tome šta je potrebno da čuvari Miloševićeve zaostavštine uđu u takvu koaliciju.

Konačna raspodela glasova:

Jedan od zahteva (koji je navodno odobren) je da se DS obaveže da obezbedi podršku “sestrinskih stranaka” kako bi SPS bio primljen u *Socijalističu internacionalu*. Što se političkih (i programskih) ustupaka koje će DS morati da učini u cilju prilagođavanja naraslim političkim apetitima socijalista tiče, lista će najverovatnije biti podugačka, “Pranje” biografije **Miloševićevih** naslednika više neće predstavljati problem: sam Predsednik **Tadić** je nedavno SPS nazvao “modernom i dinamičnom” partijom.

Ono što se pokazalo kao iznenađenje – poraz *Srpske radikalne stranke* i njen zaostatak od skoro 10 procenata u odnosu na DS – je rezultat promene tabora takozvanih “tranzicionih gubitnika” kao dela biračkog tela: većina birača iz nižih slojeva populacije (penzioneri, nezaposleni) su se sa SRS prebacili na SPS, koji je očigledno drugi pobednik ovih izbora.

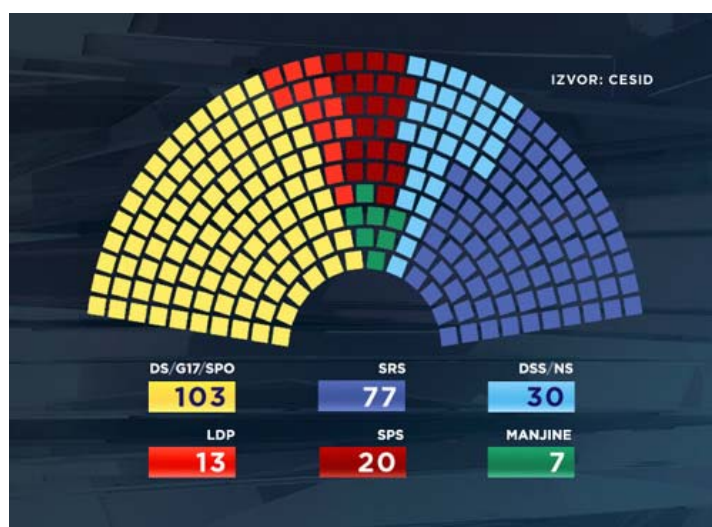

YUCOM

Komitet pravnika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.yu

Konačna raspodela skupštinskih mandata (Parlament ima 250 mesta):

Ono što Srbiju ali i ostatak sveta očekuje su najverovatnije dugi i iscrpni pregovori o novoj koalicionoj vladi: bez obzira što je izbor veoma uzak – ili će DS napraviti dogovor sa socijalistima ili Koštuničinim DSS-om³, ili će poslednja dva napraviti vladu sa SRS-om – komplikovani pregovori i trgovina kombinovana sa pritiskom i ucenama) o priritetima vlade može da donese rezultat koji može lako da gotovinu pretvori u veresiju. U odsustvu jasne politike u vezi sa ključnim pitanjima (evropske integracije, saradnja sa Hagom, posvećenost (umesto praznih priča) borbi sa korupcijom i kriminalom i jasna politika u vezi sa Kosovom umesto sada prisutne “patriotske” histerije), postoji opasnost da se akumulirani problemi koje Srbija ima samo reprodukuju na višem nivou.

³ Nije uopšte isključeno da bivši koalicioni partneri i sadašnji zakleti neprijatelji pokušaju da udahnu novi život koaliciji koja je vladala Srbijom od maja 2007. do marta 2008.

YUCOM

Komitet pravnika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.yu

Prognoza:

Ishod parlamentarnih izbora⁴, a posebno osipanje uticaja ekstremno desnih nacionalističkih radikala, otvara novu – možda poslednju – priliku da Srbija počne sa projektom ozbiljne i iskrene modernizacije. Da li će ova prilika biti iskorišćena, zavisi pre svega od zrelosti srpske političke (i intelektualne) elite. Nastave li da građansku odgovornost zamenjuju sa lojalnošću iracionalnim mitovima, oni će učiniti da Srbija postane žrtvom sopstvene nesposobnosti da se pomiri sa savremenim svetom.

⁴ Činjenica da se ovaj broj EWS-a nije bavio pokrajinskim i lokalnim izborima ne ukazuje da je reč o izborima od manjeg značaja – naprotiv. Oni ovde nisu uzeti u obzir samo da bi se brže reagovalo na ishod izbora, a inače u mnogome slede model sa republičkog nivoa.

